

﴿٤٧﴾ سُورَةُ مُحَمَّدٍ MUHAMMED SÛRESİ

Adını Peygamber efendimizin Sallâllâhû Aleyhivesellem ismin-den alan bu sûreye, aynı zamanda Kital Sûresi de denilmiştir. Me-dine'de nâzil olmuş, 38 âyet, 93 kelime, 2349 harften ibarettir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ 1-

الَّذِينَ كَفَرُوا Onlar ki dünyada Âllâh'û Rasûlûllah'a imân etme-h mişler, وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ inkârla da kalmayıp halkı Âllâh'ın yo-lundan men etmişler. أَضَلَّ أَعْمَالَهُمْ Onların dünyada yaptığı amel-ler boşa çıkarılmış, bütün (iyi) amellerini iptâl etmiştir.

Mekke halkı İslâm'a girmekten çekiniyor, üstelik İslâm'a gi-renleri de çevirmeye, alıkoymaya uğraşıyorlardı. Âyet, böyle inkâr içinde bulunan bir topluluğu fakirlere yemek yedirmek, sılayı ra-him etmek, esirleri azat etmek, Mescid-i Haram'ın imarına çalış-mak gibi amellerinin boşa gideceğini belirterek, bu davranışların dünyada faydasını görseler bile, ahirette sevâptan mahrum kalacaklarını açıklamaktadır.

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ 2-
مِنْ رَبِّهِمْ كَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَهُمْ

وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ Onlar ki Âllâh'û Rasûlullah'a Kur'an'a imân etmiş, O imânı da sâlih amellerle tezyin ve takviye etmiş. وَمَا نَزَّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَكَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ. Âllâh CelleCelâlûhû, onların günâhlarını setreder, mahveder. (Kâfirlerde imân olmadığı için, onların hasenatını mahveder. İmân edenlerin ise seyyiâtını, günâhlarını mahveder.) وَأَصْلَحَ بِالْهَمِّ Onların halini de dünya ve ahirette ıslâh eder.

ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ

ذَلِكَ Bunun sebebi; kâfirlerin iyiliklerinin imhası, iptâli. Mü'minlerin de hatalarının iptâli. بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ Kâfir olanlar bâtila, şeytana tâbi olmuşlar. Nefs-i hevâsını mâbud ittihaz etmiş, hevâsının peşine düşmüş. وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ İmân edenler de Âllâh'a, Kur'an'a tâbi olmuş, Rablerinden gelen hakka uymuşlar, كَذَلِكَ bu misal gibi. يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ Âllâh CelleCelâlûhû misalleri, kendi davranışlarını anlatıyor. (Çünkü inkârcılar şeytana, inananlar da Kur'an'a uymuşlardır.)

Nihayet bu âyet-i kerime ile muharebeye emrolundu.

فَإِذَا لَقِيتُمْ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرْبَ الرِّقَابِ حَتَّىٰ إِذَا أَخْتَمْتُمُوهُمْ فَشُدُّوا الْوَتَاقَ فَمَا مَنَّا بَعْدُ وَإِنَّا فِدَاءٌ حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا ذَلِكَ وَلَوْ

يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرَ مِنْهُمْ وَلَكِنْ لِيَبْلُوَا بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ وَالَّذِينَ قَتَلُوا
فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ

Ne zamanki inkâr edenlerle karşılaştığınız zaman, فَضْرَبِ الرِّقَابِ boyunlarını vurun. Ne kadar? حَتَّى إِذَا أَخْتَمْتُمُوهُمْ إذا nihayet onlara iyice vurup sindirme, galebe hâsil oluncaya kadar. فَشُدُّوا الْوَتَاقَ Onları esir ediniz, (kaçmamaları ve zarar vermemelerini temin etmek için iyice bağlayın.) Muharebe sona erdikten sonra فَأَمَّا مَنَّا بَعْدُ وَأَمَّا فِدَاءٌ bu esirleri duruma göre, ya karşılıksız veya fidye karşılığı salıverin. حَتَّى تَضَعَ الْحَرْبُ أَوْزَارَهَا (Mukabilinde mal veya esirleri mübadele etmek sûretiyle) serbest bırakın. (Bu hususta muhayyersiniz. Bu iki şikâtan dilediğinizi ihtiyar edebilirsiniz.) ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَانتَصَرَ مِنْهُمْ.) İşte emir budur. Şayet Âllâh-û Teâlâ dileseydi, elbette onlardan muharebe etmeden de intikam alırdı. وَلَكِنْ لِيَبْلُوَا بَعْضَكُمْ بِبَعْضٍ (O cihadı emir buyurdu.) Tâ ki sizi birbirinizle denesin, imtihan etsin. (Mü'minler cihadla büyük bir ecre nâil olsunlar. Kâfirler de bir kısmı Mü'minlerin eliyle azap görsün, bir kısmı da küfürlerinden rücû ederek imân eylesinler.) وَالَّذِينَ قَتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضِلَّ أَعْمَالَهُمْ Cihadda Âllâh yolunda öldürülen (Mü'minlerin,) Âllâh-û Teâlâ asla amellerini zâyî etmez, onların yaptıklarını boşa çıkarçmaz.

Âyete göre, savaşta karşılaşılan düşmanın boynu vurulur, öldürülür. Çökertip güçsüz hâle getirilince esir alınır. Esirler ya bağışlanarak veya fidye alınarak serbest bırakılır. Fidye alma, mal veya esir mübadelesi şeklinde olabilir. Savaş ulvi bir gâye için em-

redilmiştir. Bu gayeyi gerçekleştirerek imtihan verenlerin amel-leri, boşa çıkarılmayacaktır.

5- سَيَهْدِيهِمْ وَيُضِلُّهُم بِآلِهِمْ

Âllâh CelleCelâlûhû, dünyada ve ahirette onları sevaba, hidâyete yetiştirir. Hayatlarında hallerini ıslâh eder.

6- وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَّفَهَا لَهُمْ

Onları, kendilerine tanıttığı Cennet'e idhal eder.

7- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ

Yَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا Ey Âllâh'a Rasûlûllah'a Kur'an'a imân edenler. İN تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرْكُمْ Siz, Âllâh'ın dinine yardım ederseniz, Âllâh da size yardım eder, düşmanlarınıza karşı galip gelirsiniz. Bunun aksi de siz, Âllâh'ın dinine yardım etmediğiniz takdirde, Âllâh da size yardım etmez. وَيُثَبِّتْ أَقْدَامَكُمْ Meydan-ı harpte ayakp larınızı sabit kılar. (İslâm haklarını müdafaa ve küffarla cihadda, hiçbir zaman kaçamazsınız eğer Âllâh için olursa.)

8- وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعَسَا لَهُمْ وَأَصْلٌ أَعْمَالُهُمْ

وَالَّذِينَ كَفَرُوا Âllâh'a, Rasûlûllâh'a ve Kur'an'a imân etmeyip inkâr edenler, فَتَعَسَا لَهُمْ helâk olur onlar. وَأَصْلٌ أَعْمَالُهُمْ Âllâh onların bütün amellerini iptâl eder, boşa çıkarır.

9- ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

ذَلِكَ Şu sebeple ki بِأَنَّهُمْ çünkü onlar كَرِهُوا inkâr ettiler, hoşlanmadılar. مَا أَنْزَلَ اللَّهُ Âllâh'ın inzal ettiği Kelâm-ı İlâhiyi inkâr

ettiler, kerih gördüler. فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ Bu küfürlerinden dolayı, Âl-lâh CelleCelâlûhû de amellerini bâtil kıldı, boşa çıkarmıştır.

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ 10-
دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا

أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
Onlar yeryüzünde gezip dolaşmadılar mı ki kendilerinden öncekilerin nasıl bir akıbeta uğradıklarını görmediler mi? دَمَّرَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ
Âllâh-û Teâlâ, onların kökünü kazıdı, yere batırmıştır. وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا Kâfirlere de bu akıbetin, bu helâkın benzeri vardır.

Mekke kâfirlerine, önceki milletlerin evlat ve mallarının tamamının yok edildiği hatırlatılmış, öncekilere benzer sonuçların ve helâkin onların da başlarına geleceği beyân edilmiştir.

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ 11-

ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ 11-
Kâfirlere bu ceza, inkârlarından. Kâfirlere bu ceza, inkârlarından. İmân edenlerin yardımcısı Âllâh'tır. Kâfirlere gelince, onların asla velisi, yardımcısı yoktur.

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا 12-
الأنهار والذين كفروا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ
مَشْوَى لَهُمْ

إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
Âllâh CelleCelâlûhû, yukarının teyidi olarak beyân ve izah ediyor. İdhal ediyor, İmân eden ve imânını da âmâl-i salih ile teyid-i takviye edenleri, جَنَّاتٍ
الأنهار altlarından ırmaklar akan cennetlere koyar.

يَتَمَتَّعُونَ وَالدِّينَ كَفَرُوا وَآللَّاهِ-û Rasûlullah'ı inkâr eden, bunlar da دُنْيَا مَالِ-û servet ile faydalanırlar. وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأْكُلُ الْإِنْعَامُ (Zevk ve şehvetlerinin esiridirler) ve hayvanlar gibi (akıbetlerinden habersiz, gaflet ve ihtirasla) yerler. وَالنَّارُ مَثْوًى لَهُمْ Ahirette de onların yeri cehennemdir.

İnkâr edenler; âhîret tanımayan, başlarından gelecekte habersiz, bütün imkânlarını midelerine ve şehvetlerine harcayan muhteris yaratıklardır.

وَكَايِنُ مِنْ قَرِيْبَةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِنْ قَرِيْبَتِكَ الَّتِي أَخْرَجَتْكَ أَهْلَكْنَاهُمْ -13
فَلَا نَاصِرَ لَهُمْ

Rasûl-û Ekrem Sallâ-lâhû Aleyhivesellem'e tesellidir. Ne kadar çok memleketler ahâlisi var ki senin karyen Mekke'den, Mekke halkından daha ziyade kuvvetliydiiler, الَّتِي أَخْرَجَتْكَ senin Mekke'den çıkmaya sebep olan. Biz, onları helâk ettik, onlara kimse yardımcı olamadı.

Rasûlûllâh'ın hicrete zorlanıp çıkarıldığı Mekke şehrine işaret edilmiştir. Önceden yok edilenler, Mekke halkından daha güçlü kişilerdi.

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سَوْءَ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ -14

أَفَمَنْ كَانَ عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّهِ كَمَنْ زُيِّنَ لَهُ سَوْءَ عَمَلِهِ Rabbinden apaçık bir burhan, delil üzerine bulunan kimseler ile şeytanın kötü amellerini tezyin edip süslendirdiği, kötü arzularına uyan kimseler

bir olur mu? وَأَتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ Nefs-i hevâsına tâbi olmuş, her ikisi de bir olur mu?

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعِدَ الْمُتَّقُونَ فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ-15
مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِنْ
عَسَلٍ مُصَفًّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةٌ مِنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ
هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ

مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وَعِدَ الْمُتَّقُونَ Şirk ve isyandan ittika edenlere va'dolunan cennetin sıfatı şöyledir; فِيهَا أَنْهَارٌ مِنْ مَّاءٍ غَيْرِ آسِنٍ Orada ırmaklar vardır, öyle sudan ki rengi, kokusu, tadı, hiçbir vasfı bozulmaz. وَأَنْهَارٌ مِنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيَّرْ طَعْمُهُ Ve ırmaklar vardır öyle bir süttten ki tadı değişmez. وَأَنْهَارٌ مِنْ خَمْرٍ لَذَّةٍ لِلشَّارِبِينَ Yine ırmaklar vardır, bir şaraptan ki içenlere lezzet verir. (Kekreliği, sarhoşluğu, günâhı, gâilesi yoktur.) وَأَنْهَارٌ مِنْ عَسَلٍ مُصَفًّى Kezâ ırmaklar vardır öyle bir baldan ki safi süzmedir. وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الثَّمَرَاتِ Her çeşit meyveler de onlar içindir. Bunlardan da öte Rablerinden bir bağışlama rızası vardır. Âllâh CelleCelâluhû, onların bütün kabahatlerini affeder. كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ Hiç bu müttekiler, o cehennem ateşinde ebedi kalan, kaynar su içirilip de bağırsakları parça parça olan kimseler gibi olur mu?

وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ حَتَّى إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ-16
أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ أَنْفَا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا
أَهْوَاءَهُمْ

مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ ۖ وَمِنْهُمْ (meclisine gelip) seni dinler. حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالَوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ أَنفَاً (ashaptan) kendilerine ilim verilmiş olanlara (istihzâ ederek) "Az önce ne demişti?" diye sorarlar. أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ Bunlar, o kimselerdir ki Âllâh-û Teâlâ (nifakları yüzünden) kalplerinin üzerini mühürlemiştir. Kendileri de heveslerine tâbi olmuşlardır. (Bundan böyle imân etmezler.)

Kâfirlerin ikiyüzlü tipini teşkil eden münâfıklar, Rasûl-û Ekrem'in huzurunda veya hutbede dinlediklerini, sonradan sırf alaya almak veya maskaralık etmek için İbni Mes'ud ve İbni Abbas gibi âlim sahabelere yaklaşıp, Rasûl-û Ekrem'in az önce neler söylediğini sormaya yelteniyorlardı. Âyet, onların bu tutumunu ve davranışlarının sonucunu açıklamaktadır.

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًىٰ وَاتَّبَعَتْهُمْ تَقْوِيَهُمْ 17-

وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادَهُمْ هُدًىٰ (Rasûl-û Ekrem'in sohbetinde devam edenlerin, her geçen gün imânları kuvvetleniyor.) Hidâyet kabûl edenlerin ise Âllâh-û Teâlâ, hidâyetlerini arttırır وَاتَّبَعَتْهُمْ تَقْوِيَهُمْ ve onların takvâsını (ateşten nasıl korunacaklarını) öğretir.

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً ۖ فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَاذْهَبْ لَهَا ۚ 18-
إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرُهُمْ

فَهَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا السَّاعَةَ أَنْ تَأْتِيَهُمْ بَغْتَةً Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem. Bu Mekke müşrikleri de ahireti, kıyâmeti mi bekliyorlar? Onlar, kıyâmet zamanının ansızın gelip çatmasından başka bir şeyi mi bekliyorlar? Şüphesiz onun alâmetleri

belirmişti. فَأَنى لَهُم إِذا جَاءَتْهُم ذِكْرِيَهُم. Fakat o gün, başlarına geldiği vakit, düşünüp ibret almaları kendilerine ne fayda verir?

فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ-19
يَعْلَمُ مُتَقَلِّبِكُمْ وَمَثْوِيَكُمْ

Öyle ise bil ki Âllâh'tan başka, hiçbir mâbûd yoktur. İbâdete müstehak Âllâh'tır. Mevcut ancak Âllâh'tır. Maksut ancak Âllâh'tır. وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem (ümmetine sünnet olsun için) hem kendinin hem de Mü'min erkeklerin ve Mü'min kadınların günâhının bağışlanmasını dile. وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقَلِّبِكُمْ وَمَثْوِيَكُمْ. Allah-û Teâlâ nerede dolaşır, nerede karar kılacağınızı bilir. (O'na hiçbir şey gizli kalmaz.)

Dolaşılan yer, gündüzleri gidip gelinen yerdir veya dünyadır. Durulan yer de geceleri ikâmet edilip barınılan yerdir veya âhiu rettir.

وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نَزَلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنزِلَتْ سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ وَذُكِرَ-20
فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ
الْمَعْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأُولَى لَهُمْ

لَوْلَا نَزَلَتْ سُورَةٌ. وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا İmân edenler diyorlardı. Keşke cihad hakkında bir sûre nâzil olsaydı, (böyle arzu ederlerdi.) فَإِذَا أُنزِلَتْ Ne zamanki nâzil oldu سُورَةٌ مُحْكَمَةٌ muhkem yani neshi kâbil olmayan, hakem olarak, muharebeye ait olan âyet.

وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ kıtâl yani Savaştan söz edilince, emir olunduğunda Mü'minler sevindiler. Fakat münâfik olanlar bozulmaya başladı. الَّذِينَ فِي Görüyorsun ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem الَّذِينَ فِي RÂYت kalplerinde maraz, hastalık olan münâfiklar, inzâl olan âyetten memnun olmadılar. يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ Sana bakıyorlar, نَظَرَ الْمَغْشَى عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ ölümü ihâta eden kimse nasıl bakıyorsa, onların da ölüm baygınlığı geçiren kimsenin bakışı gibi sana baktıklarını görürsün. فَأَوَّلَى لَهُمْ Korktukları başlarına gelsin.

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ-21

طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَّعْرُوفٌ (Onların vazifesi) itâat ve güzel sözdür. فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ Ne zamanki kıtâl farz olup emir kat'ileştiğinde, فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ Âllâh'û Teâlâ'ya sadık kalsalardı, bu haklarında elbette daha hayırlı olurdu.

Vazifeleri itâat ve güzel söz söyleme durumunda olanlar, savaş tehlikelerinde de sadık olmalı, savaşa karar verilince korkup vazgeçmemelidirler.

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ-22

فَهَلْ عَسَيْتُمْ إِنْ تَوَلَّيْتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ Demek sizler işbaşına hakim olsanız (yahut imân ve İslâm'dan yüz çevirseniz) yeryüzünde bozgunculuk yapacak, (câhiliyet devrindeki gibi) وَتَقَطِّعُوا أَرْحَامَكُمْ akrabalık bağlarını da koparacaksınız öyle mi?

Âyet, Âllâh'a verdikleri söze sadakat göstermeyenleri suçlarken, onların idareyi ele geçirdikleri veya İmân ve İslâm'dan yüz çevirdikleri zaman, câhiliyet devrinin adetlerine döneceklerini, yağma, talan, akraba arasındaki çekişme ve kız çocuklarını

diri diri toprağa gömme gibi taşkınlıkları yapabileceklerini haber vermektedir.

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ -23

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ Allâh'ın lânet ettiği, rahmetinden uzaklaştırdığı bunlardır. فَأَصَمَّهُمْ وَأَعَمَّى أَبْصَارَهُمْ Bu yüzden kendilerini sağır ve gözlerini kör kıldığı kimselerdir.

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا -24

أَفَلَا يَتَذَكَّرُونَ الْقُرْآنَ Onlar niçin düşünmüyorlar Kur'an-ı Azimüşşân'ı? أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَقْفَالُهَا? Yoksa kalplerinin üzerinde kilit mi var?

إِنَّ الَّذِينَ آذَبْتَهُمْ عَلَىٰ آذَابِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ الشَّيْطَانُ -25
سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمَلَىٰ لَهُمْ

إِنَّ الَّذِينَ آذَبْتَهُمْ عَلَىٰ آذَابِهِمْ Onlar ki irtidat ettiler, arkayı çevirdiler (haktan döndüler.) مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ Hidâyet aşikâr olduğu halde (hidayet Tevrat'ta zâhir olduğu halde arkayı çevirdiler. Rasûl-û Ekrem'in sıfatlarını değiştirdiler.) الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ Şeytan ziynetlendirmiştir, Emr-i İlâhi ile. Şeytan büyük günâhları, gözlerine güzel gösteriyor. وَأَمَلَىٰ لَهُمْ Ömürlerinin çok uzun olacağını telkin eylemiştir.

Açık delil ve mucizeleri gördükten sonra küfre veya ikiyüzlülüğe dönenler, şeytana uymuşlardır. Şeytan, onlara uzun ömür telkin ederek emellerini arttırmıştır.

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ-26
وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ

قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُطِيعُكُمْ "Biz, size muti olacağız, emrinizdeyiz. Siz daha cesursunuz فِي بَعْضِ الْأَمْرِ emirlerin bazılarında, hepsinde değil." Hâlbuki Âllâh-û Teâlâ, onların aralarındaki bütün sırları bilir.

Gerçekten münâfiklar, yahudilere veya müşriklere, Âllâh Rasûlü'ne düşmanlık yapmak, onunla birlikte Müslümanların savaşmalarını önleme gibi hususlarda, vaad de bulunmuşlardı.

فَكَيْفَ إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ-27

فَكَيْفَ Bu yahudilerin hali ne olur, إِذَا تَوَفَّتْهُمُ الْمَلَائِكَةُ melekler onların ruhlarını kabzettiği zaman? يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ Melekler yüzlerine ve sırtlarına vurarak canlarını alırken durumları, nasıl olacak?

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْحَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَاحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ-28

ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْحَطَ اللَّهُ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ Bu, şu sebeptir ki onlar, Âllâh-û Teâlâ'yı gazaplandırarak şeylere tâbi oldular. فَاحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ Âllâh-û Teâlâ'nın razı olduğu şeylere ikrah ettiler (yani imânı, itâah ti ikrah ettiler, küfrü sevdiler.) Bunun da cezası فَاحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ Âllâh CelleCelâlûhû, onların iyilik şeklinde olan amellerini bâtil kıldı, boşa çıkarmıştır.

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ-29

أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَن لَّنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَضْغَانَهُمْ ۗ أَلَيْسَ لَهُمْ آيَاتٌ أَن يَأْتِيَهُمُ الرِّيحُ غَدَابَتًا ۗ وَاللَّهُ يَخْتَارُ ۗ

Yoksa kalplerinde hastalık bulunan (münâfık)lar zannederler mi ki Allah onların gizli düşmanlarını ortaya çıkaracaktır? Allah dilerse rüzgâr onlara şiddetli bir şekilde eser.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e hem de Mü'minlere kin besleyen münâfıklar, kâfirlere yardım ediyor. Buna karşılık imân ve cihad gibi, İlâhi hoşnutluğa sebep olacak davranışlara yönelmiyorlardı. Bu yüzden görünürdeki amelleri boşa gitmiştir.

وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرَيْنَاكُمۡ فَلَعَرَفْتُمۡ بِسِيمِيهِمۡ ۖ وَلَتَعْرِفَنَّهُمۡ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ ۗ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمۡ ۗ

Ey Habibim Sallâllâhû Aleyhivesellem eğer biz isteseydik, onları (o münâfıkları) sana gösterirdik de sen, onları yüzlerinden tanırdın. وَلَتَعْرِفَنَّهُمۡ فِي لَحْنِ الْقَوْلِ Andolsun ki sen, onları konuşma üslûplarından tanırsın. وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمۡ (Bu âyet-i kerime hem va'id hem de vaaddir.) Ey insanlar! Âllâh-û Teâlâ, bütün amellerinizi bilir.

Bu âyetin nüzulünden sonra Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e, hiçbir münâfık gizli kalmadı. Hepsini simalarından tanırdı. Münâfıkların tanınan bir başka yönleri de konuşmalarıydı. Çünkü onlar Rasûlullah'ın huzurunda konuşurlarken, Müslümanlar hakkında üstü kapalı incitici konuşmalar yaparlardı.

وَلَنَبْلُوَنَّكُمۡ حَتَّىٰ نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنكُمْ وَالصَّابِرِينَ ۖ وَنَبْلُوَنَّكُمْ ۗ

Hâlik-i Kâinatın emridir, imtihan âlemdir. Biz, sizi imtihan, tecrübe edeceğiz. Sizi (cihad vesâir meşakkatli tekliflerle) imtihan edeceğiz.

Tâ ki içinizden mücahitleri ve sabredenleri temyiz edelim. وَنَبِّئُوا (İmân ve sadakatınıza ve isyanınıza müteallik) haberlerinizi aşikâr kılalım.

Mü'minler cihad emriyle ve güçlüğü olan diğer tekliflerle imtihan edileceklerdir. İtaat veya isyanları açıklanacaktır.

32- إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُّوا الرَّسُولَ مِن بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَسَيُحِطُّ أَعْمَالَهُمْ

Onlar ki dünyada Âllâh-û Rasûlullah'a inanmamışlar. وَصَدُّوا عَن سَبِيلِ اللَّهِ Halkı da Âllâh yolundan alıkoyanlar. (Hem kendisi inanmaz, hem de başkalarına mâni olur.) وَشَاقُّوا Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e muhalefet ediyor. (Bunların hepsi küfrün içinde mevcuttur, fakat ehemmiyetine binâen izah ediliyor.) مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَىٰ Hidâyet zâhir olduğu halde, halkın hidâyete gelmesine mâni oluyor, Rasûl-û Ekrem'e muhalefet ediyor. لَن يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا Onların bu hali, Cenâb-ı Hak'ka hiçbir zarar eriştirecek değildir. وَسَيُحِطُّ أَعْمَالَهُمْ Onların, dünyada yaptığı güzel amellerin sevabını iptâl edecektir.

Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e karşı gelenler; Kureyş ve Nadır yahudileriyle, Bedir'de düşmanı besleyen müşriklerdir. Bunların Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e düşmanlık adına yaptıkları boşa gittiği gibi, sadaka ve benzeri amelleri de boşa çıkacaktır.

33- يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ

Ey Âllâh-û Rasûlullah'a Kur'an'a imân edenler. يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا Âllâh'a itaat edin, وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ Rasulullah'a da

itâat ediniz. وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ Amellerinizi (küfür, nifak, tekebbür, riyâ, men ve eza ile) iptâl etmeyin.

İrtidat etmek, küfre girmek bütün âmâl-i salihasını, hepsini mahveder. Elli sene ibâdet etmiş, hacca gitmiş, kıldığı namazlar, tuttuğu oruçlar! Yüzünü imândan çevirdi mi Cenâb-ı Âllâh, hepsini iptâl ediyor.

Bir de ucup ve riya! Kalbinden, "Ben ne iyi bir kimseyim, neler yapıyorum." Zâhirde kendini yüksek görmek, bunlar da amelin sevabını iptâl ediyor. Amel var fakat sevâp yok.

Bir de minnet koymak! Bir kimseye yapmış olduğu iyiliği yüztüne vurmak. "Filan zaman bu iyiliği sana yapmadım mı?" diyerek başına çalmak. Bu da yapılan iyiliğin sevabını iptâl eder.

Minnet koymak mezmumdur. Ancak Âllâh-û Teâlâ, kullarına; "Ey kulum, sana bunu da verdim, bunu da yaptım. Niye aklını başına almıyorsun?" buyurması. Diğer Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem, ümmetine; "Size bunu da tebliğ ettim, bunu da bildirdim demesi." Ayrıca hocanın, talebesine; "Sana öğrettim, anlattım." demesi. Minnet tarikiyle değil, anlatmak için. Sonra ana babanın, evladına nasihat yollu söylemesi uygundur. Bunların dışında minnet koyanların sevabı iptâl olur.

Mü'minler günâhtan, ikiyezlülükten, gösterişten ve dinin emirlerine karşı gelmekten sakınarak yaptıklarını boşa çıkarmazlar ve mükâfatlarını alırlar.

34- إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارًا فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ

Onlar ki Âllâh'û Rasûlullah'a, Kur'an'a imân etmemişler. وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ Halkı da Âllâh'ın yolundan alıkoy-

muşlar. وَهُمْ كُفَّارٌ ثُمَّ مَاتُوا Sonra kâfir oldukları halde öldülerse, küffar olarak tevbe etmeden ölürse أَللَّهِ-û Teâlâ, asla onları mağfiret etmez.

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ وَأَنْتُمْ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَنْ يَتَرَكَكُمْ-35
أَعْمَالَكُمْ

فَلَا تَهِنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلَامِ Ey Mü'minler, muharebede düşmana karşı zaaf, gevşeklik göstermeyin. Üstün olduğunuz halde barışa davet etmeyin. Harbe devam edin. Sulhu onlar teklif etsinler. وَأَنْتُمْ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَاللَّهُ مَعَكُمْ Çünkü siz üstün, âlisiniz. Âllâh-û Teâlâ'nın yardımı sizinle beraberdir. وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَاللَّهُ مَعَكُمْ ve asla amellerinizin sevabından bir şey eksiltmez.

Buna göre Müslümanlar düşman karşısında üstün durumda iken, sulh isteğinde bulunamazlar. Asıl olan düşman karşısında gevşememek, eziklik hissederek paniğe kapılmamaktır.

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا يُؤْتِكُمْ أَجُورَكُمْ وَلَا-36
يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ

إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ Doğrusu dünya hayatı ancak bir oyun ve eğlencedir. وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَّقُوا Şâyet imân eder (masiyetm lerden) sakınırsanız, Âllâh'tan korkup Âllâh'ın emrine itâat ederseniz, يُؤْتِكُمْ أَجُورَكُمْ Âllâh-û Teâlâ (imân ve takvânızın) mükâh fatını verir. وَلَا يَسْأَلْكُمْ أَمْوَالَكُمْ Ve sizden mallarınızı tamamen sarfetmenizi istemez.

İstenen sadece zekât ve sadaka gibi cüz'i bir miktardır.

إِنْ يَسْأَلْكُمْ مَوْلَاهَا فَيُخَفِّكُمْ تَبَخَّلُوا وَيُخْرِجْ أَصْغَانَكُمْ-37

هَآ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَدْعُونَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلْ عَن نَّفْسِهِ وَاللّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِن تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ

Eğer Cenâb-ı Hak malınızın tamamını istese sizi zorlasaydı siz, O'nun ısrarında cimrilik ederdiniz. Sizin buğz ve kinlerinizi ortaya çıkarırdı.

Âyet-i kerime, malların tamamının istenmesi hâlinde belirecek cimriliğe ve bu cimrilik duygusunu, İslâm'a ve Rasûl-û Ekrem Sallâllâhû Aleyhivesellem'e kin besleme ölçüsüne kadar varacağına temas ederek, insan ruhunun mal karşısında tutumunu tahlil etmektedir.

هَآ أَنْتُمْ هَؤُلَاءِ تَدْعُونَ لِتُنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلْ فَإِنَّمَا يَبْخَلْ عَن نَّفْسِهِ وَاللّهُ الْغَنِيُّ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِن تَتَوَلَّوْا يَسْتَبَدِلْ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ

İşte sizin haliniz budur. Azı bile vermiyor, çoğu nasıl vereceksiniz? Âllâh yolunda mallarınızı, infaka harcamaya çağırılıyorsunuz. İÇİŞİZDEN KİMINİZ CIMRİLİK EDİYOR AMA KİM CIMRİLİK EDERSE ANCAK KENDİSİNE CIMRİLİK ETMİŞ OLUR. Kendi nefesine cimrilik etmiş olur. Âllâh-û Teâlâ, sizin infakınızdan Gani'dir. Siz ise fakirsiniz. Eğer siz, O'nun emirlerine itâatten yüz çevirirseniz. Yerinize sizden başka bir kavmi, toplumu getirir. Onlar, imân ile hareket eder, mu'ti olurlar. Sonra da onlar, sizin benzeriniz olmazlar.

İnsanlar, farz olan harcamayı yapmak zorundadır. Eğer bunu yerine getirmezlerse, helâkı hak eden bir toplum olurlar.

